

ToniKA

nr. 29

juni 2020

In memoriam Rosalind George	1
Terugblik van Jeske en Monique	3
Om te janken zo mooi	4
Adieu Marianne	5
Wie is Marianne Tulp	6
Kandidaat-bestuursleden	7
Wie is Ineke van Bemmelen	9
Het Canadese volkslied	10
Wie is Hans van der Woerd	11
Flits-Matthäus	12
Favoriete thuisblijfnummers	12
Achtergrondinformatie Zoom-repetities	12
Zingen in coronatijd	13
Een koor begeleiden via Zoom	14
Colofon	14

Saamhorigheid

ToniKA werd ooit opgezet om de saamhorigheid tussen de koorleden te bevorderen, elkaar wat beter te leren kennen en wat extra informatie te bieden over onze projecten. We konden natuurlijk niet bevroeden dat die saamhorigheid misschien nog wel eens het belangrijkste aspect van onze koorkrant zou kunnen worden. Want nu we elkaar niet meer in levenden lijve kunnen ontmoeten om samen te zingen, zijn we voor een gevoel van saamhorigheid aangewezene op apps, op Zoomvergaderingen én op ToniKA.

En al hebben we dit keer weinig over projecten te melden, toch is deze aflevering weer rijk gevuld. Dit keer staan de koorleden centraal. Koorleden die vertrekken als bestuurslid of juist aantreden. Een bestuurslid dat nooit koorlid is geweest. Koorleden die uitleggen hoe zij, al dan niet virtueel, zangles krijgen. Maar ook een koorlid dat ons ontvallen is. En onze pianist Arjen komt aan het woord over zijn werkzaamheden in tijden van corona. Verder zijn de vaste rubrieken weer gevuld: *Wie is wie?* en *Om te janken zo mooi*.

Kortom, we ontmoeten elkaar weliswaar niet daadwerkelijk, maar ToniKA herinnert ons eraan dat we allemaal bij dit 'cluppie' horen en brengt ons in elk geval in de geest dicht bij elkaar.

Namens de redactie
Jos van Waterschoot

In memoriam Rosalind George

Het was maandagavond 2 maart 2020 en vanuit het schemerdonker kwam Rosalind veel te hard de stoep voor het Vossius op fietsen. "Ja, daar is juist de vrouw die ik zoek!", riep ze luid. Door een stevige griep was ik al weken niet bij de koorrepetitie geweest en zo slap als ik me voelde, zo vol energie was zij. De weken ervoor had ze niet bepaald stil gezeten. Ze had een cd uitgebracht met Ierse volksliedjes, liedjes die ze eerder op Serata's al aan ons presenteerde. Ook gaf ze in eigen beheer een bundel uit met cartoonachtige 'oneliners': geestige tekeningen van vaak tragikomische figuren die uit één doorlopende lijn zijn opgebouwd. En ze had nog meer plannen. Er moest nog een boek komen over haar serieuzere werk als beeldend kunstenaar en daarvoor was ze op zoek naar een schrijvende kunsthistoricus. Enigszins overdonderd door haar dadendrang had ik het voor de hand liggende niet meteen in de gaten. Rosalind was bezig in hoog tempo een 'bucketlist' af te werken en had haast. Tijdens ons eerste uitvoeriger gesprek over het boek – via Zoom, want inmiddels was alles en iedereen in corona-lockdown – vertelde ze dat ze ongeneeslijk ziek was door een hersentumor. Veel tijd was er niet en ze wilde nog een paar dingen doen. Het vastleggen in een publicatie van haar beeldend werk, of zoals ze zelf zei 'haar kinderen', was er één van. Een doordachte selectie was gemaakt en professionele foto's waren er ook al, dus of ik het liefst meteen kon beginnen.

Zo kwam het dat ik de dag erop door een totaal uitgestorven, maar stralend zonnig Amsterdam naar de Lutmastraat fietste, om haar werk met eigen ogen op te nemen. Ik keurig met handschoenen aan en op 3 meter afstand blijvend, maar eigenlijk bleek dat allemaal meer voor mijn eigen gemoedsrust. Bang voor Covid-19 was ze niet, daarvoor was ze al te ziek en te zeker van het naderende einde. "Dood ga ik toch, of het nu aan kanker is of aan Covid!", zei ze bijna uitbundig. Vanaf een plekje op de bank was ze ondertussen verguld met mijn enthousiasme over haar grafiek, aquarellen en schilderijen. Trots vertelde ze over

Namens
Toonkunstkoor
Amsterdam,
heel veel
sterkte.

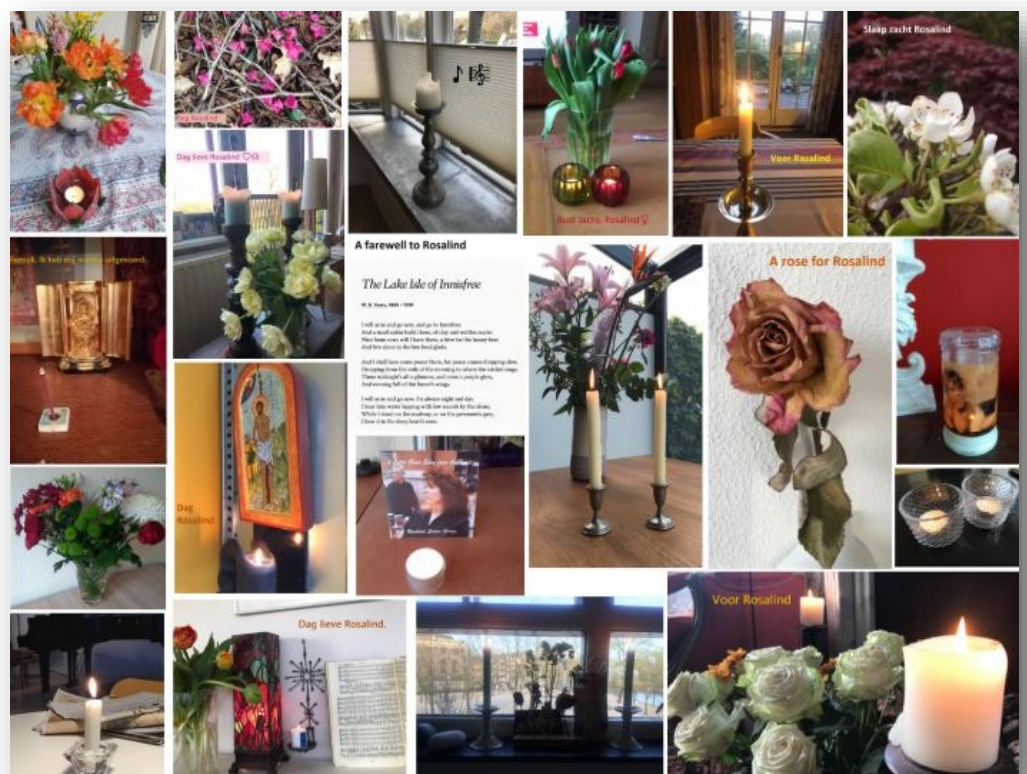
kinderen of kleinkinderen de gekste familietrekken kunt herkennen. Op de dag van haar overlijden had ze eigenlijk op reis zullen gaan naar Schotland, waar ze het eiland Rasaay aan de Schotse westkust zou aandoen, een wunderschone plek waar ik gek genoeg afgelopen zomer bij toeval was beland. Zoals ze zelf zei ging ze die dag toch op reis, al was het allemaal wel heel anders dan ze zich eerder had voorgesteld. De berichten en attenties die ze in deze periode van het Toonkunstkoor heeft ontvangen, waren ontzettend belangrijk

enkele andere koorleden die al eerder kwamen kijken en evenzeer onder de indruk waren. Henk, die de eenheid van het oeuvre had bewonderd, "one body of work" herhaalde ze trots, Nelleke, die zich afvroeg waarom alles niet allang verkocht was, Elsenoor, die het allemaal heel mooi vond en zo mee naar huis wilde nemen.

voor haar. Daar heeft ze het meermalen over gehad. Als koor blijven we weer achter zonder dat een echt afscheid mogelijk was. Toch zullen we ongetwijfeld ook voor Rosalind op een later moment nog zingen.

Saskia Cohen

Wat volgde was een korte periode met nog een paar gesprekken via Zoom, mail en app, waarin zij vragen over haar achtergrond en opleiding beantwoordde en ik foto's retour stuurde van een ontluikende natuur waarvan ze buiten zelf niet meer kon genieten. Want daags na dat bezoek ging het al snel bergafwaarts en het was duidelijk dat het nog maar een kwestie van een paar weken was. Een definitiever deadline heb ik niet eerder gehad, maar Rosalinds idee van die 'kinderen' werd wel heel snel begrijpelijk. Haar werk bleek zowel experimenteel, doortastend en beslist, als voorzien van zelfspot, scherpte en een ritmische muzikaliteit. Wars als ik eigenlijk was van dergelijke analyses, leek haar aard en persoonlijkheid duidelijk in haar werk naar voren te komen, zoals je soms opeens in

Terugblik van vertrekkende bestuursleden Jeske Reijs en Monique van den Berg

Zij hebben drie jaar samen in het bestuur gezeten. Jeske is vier jaar secretaris geweest en Monique drie jaar voorzitter.

Het meest onwerkelijke en absurde tijdens onze bestuursperiode was natuurlijk de uitbraak van het coronavirus. Van de ene dag op de andere moesten we als bestuur een besluit nemen die de gezondheid van de koorleden, dirigent en repetitor aanging. Je hebt dan een hele verantwoordelijkheid op je schouders. Gelukkig konden we hierover sparren met de aspirant-bestuursleden die zich gemeld hadden.

Wij hebben verdrietige momenten gekend. Tijdens onze bestuursperiode zijn vier koorleden overleden: Maarten Warffemius, Julia Donkersloot, Theo Laceulle en Rosalind George. Heel verdrietig, maar tegelijkertijd mooi om de saamhorigheid van het koor te zien. Helaas heeft ook hier corona een spaak in het wiel gestoken om Theo en Rosalind met het koor gezamenlijk te herdenken. Hopelijk kunnen we dat wel binnenkort. We hebben ook ontzettend mooie en lachwekkende momenten met elkaar meegemaakt. Dat laatste was het geval bij het hele gedoe rond *Daphnis et Chloé*, de Symphonic Cinema. Het was zo'n moeilijk stuk om in te studeren, dat Boudewijn in samenspraak met het bestuur besloot om te gaan werken met koptelefoons, de beruchte oortjes. De bedoeling was dat ieder koorlid via zo'n oortje Paul kon horen spelen om de toon goed af te stemmen. Maar het werkte niet. Allereerst was het voor ons heel moeilijk om de oortjes te verbinden met de versterkers en aan de praat te krijgen en vervolgens hoorde je de begeleiding van Paul niet. We kregen er enorm de slappe lach van. Het concert ging ook niet goed, maar dat lag echt niet alleen aan ons. Dirigent Benjamin Wallfisch was niet te volgen door zijn zeer onduidelijke slag. Een violist van het orkest vertelde na afloop totaal de weg te zijn kwijt geraakt.

Een van de mooie momenten was het toneelproject *Amadeus*. Niet zozeer wegens het zingen zelf, we zongen maar enkele fragmenten, maar het hele gedoe eromheen. Het inzingen in de kantine en dan kruip-door-sluip-door achter toneel klaar gaan staan om onze kunstjes te doen. Vooral het goed uitvoeren van het dansje was een uitdaging. We zijn per slot van rekening zangers en geen dansers.

Een ander mooi project was, op uitnodiging van het Nationaal Ballet ter gelegenheid van de 80ste verjaardag van Toervan Schayk, de uitvoering van het *Requiem* van Mozart bij de choreografie van Van Schayk op deze muziek. En of het zo moest zijn, werden we in dezelfde periode gevraagd door het Orkest van het Oosten om het *Requiem* ook met hen uit te voeren onder leiding van Jan Willem de Vriend in de serie Robeco Zomerconcerten in het Concertgebouw.

Jan Willem de Vriend

Dat doet een bestuurslid ook: grote hoeveelheden broodjes halen én smeren om koor en orkest te voeden tussen twee uitvoeringen van het *Requiem* door...

Voor deze concerten werden we gevraagd. Dat is niet alleen voor de financiën heel prettig maar ook voor de hele organisatie eromheen. De uitnodigende partij is verantwoordelijk voor het reilen en zeilen, waardoor je als bestuur wordt ontzorgd. Dat is anders bij onze eigen concerten, want daar zijn we als bestuur verantwoordelijk voor de hele organisatie en moeten we een inschatting maken of het concert niet te veel verlies oplevert (bij al onze eigen producties, met uitzondering van de MP in Haarlem en Amsterdam, moet er geld bij). Dat betekent dat je als koor wel wensen kunt hebben voor een concert, maar die zijn niet altijd te realiseren. Zo stond de *Johannes Passion* al heel lang op het verlanglijstje. Maar omdat Boudewijn het stuk niet door het volledige koor wilde laten zingen, zouden we het twee keer moeten uitvoeren om alle koorleden mee te kunnen laten doen. Theo Laceulle kwam met het briljante idee om het koor in twee koren op te splitsen, zoals bij de MP. Boudewijn werkte het idee uit en het werd een van de mooiste concerten uit onze bestuursperiode. Waar we als bestuur ook erg van genoten hebben, was de uitvoering van het *Weihnachtsatorium* met de cantate van Egon Kracht. Een prachtig concert en we werkten heel fijn samen met Egon en met alle musici en solisten.

De uitvoering van de MP is natuurlijk het absolute hoogtepunt van het jaar. Het is veel organiseren, maar het geeft veel voldoening en -niet onbelangrijk- het levert veel geld op. Het feit dat de uitvoering van de *Matthäus Passion* in Alkmaar in 2018 een financieel fiasco werd, heeft ons als bestuur dan ook veel buikpijn en stress bezorgd.

Wat ons veel energie heeft gekost, is de verhuizing naar het Vossius. We wilden een goedkopere repetitieruimte omdat de Singelkerk steeds duurder werd. Bovendien waren er wat ergernissen; zo vonden veel leden dat de stoelen heel slecht zaten en vond men de akoestiek ook niet bijster goed. Als je achteraan zat, kon je Boudewijn heel moeilijk verstaan.

We hebben er veel werk in gestoken, zijn veel ruimtes gaan bekijken en kwamen uiteindelijk bij twee repetitieruimtes uit die in aanmerking kwamen omdat ze goedkoper waren en beschikbaar op de maandag: de Pelgrimskerk en het Vossius. We hebben in beide locaties een keer gerepeteerd en via een enquête de ALV de keuze gegeven voor de definitieve locatie.

Tijdens onze bestuursperiode hebben we ook afscheid genomen van onze pianist Paul Prenen. Het gaat je ook niet in je koude kleren zitten als je na zoveel jaren van iemand afscheid moet nemen. Maar wij zijn er trots op dat we hem een prachtig afscheidsconcert hebben gegeven.

Het afscheid van Paul betekende ook dat we op zoek moesten naar een nieuwe repetitor. Samen met Boudewijn hebben we een aantal pianisten benaderd om proef te komen spelen en uiteindelijk heeft Boudewijn de keuze gemaakt voor Arjen. En dat blijkt een schot in de roos!

11 maart 2019: afscheid van Paul Prenen

We hebben met heel veel plezier samengewerkt en houden er een vriendschap aan over. We hopen dat we snel weer naar het oude normaal kunnen teruggaan, zodat we elkaar en het koor weer kunnen zien, we weer samen kunnen zingen.

We hebben met heel veel inzet en lol onze bestuursfuncties vervuld en kijken voldaan op deze periode terug. We hadden ook een hecht team samen met Marianne, Saskia en Melanie, en daarna Willemien, die allemaal fantastisch werk leverden. En ook de nauwe samenwerking met Boudewijn en Paul/Arjen was altijd makkelijk. Alles overziend zouden we het gewoon weer doen, al geven we nu met plezier het stokje door aan onze opvolgers in de hoop dat zij ook zo'n mooie tijd in het bestuur van het TKA gaan beleven.

Monique van den Berg en Jeske Reijs

Om te janken zo mooi

Muziek is emotie. Iedereen kent het wel, dat je elke keer weer een brok in de keel krijgt van een bepaald muziekstuk of er tot tranen toe door geroerd wordt. Vaak zit er een verhaal achter.

In 1982 ging ik met een vriendin een jaar op reis; eerst naar Australië en Nieuw-Zeeland en de laatste drie maanden naar Zuidoost-Azië. Voor de kust van Singapore ligt een klein eilandje dat bij Indonesië hoort. Daar kochten we een ticket voor de Tampomas, een schip dat personen vervoerde van Medan naar Jakarta. De Tampomas was al een dag aan het varen, dus we werden in kleine bootjes naar het schip gebracht. De reis zou twee nachten en een dag duren. Er waren 1500 man aan boord, waaronder tien Europeanen. De meeste mensen hadden dek-klasse. Benedendeks lagen de mensen mannetje aan mannetje op hun kleedje. Wij hadden als enigen ons matje uitgespreid op het dek van de 1ste klas, onder de open lucht. Al snel viel de avond en konden we bij het restaurant naar binnen kijken. Na het eten speelde er een orkestje van koperblazers.

De dag erop kregen we drie maaltijden van witte rijst met een paar stukjes tofu of vis, wat we aanvulden met biscuit die we bij ons hadden. Tegelijkertijd kreeg de 1ste klas heerlijk te eten, steeds weer met dat koperorkestje erbij.

Er was weinig sanitair; langzamerhand werd het een ravage op de boot. We voelden ons viezer en viezer worden. 's Morgens vroeg kwam de Tampomas aan in Tanjung Priok, de haven van Jakarta. De zon kwam net op. Het orkestje kwam op ons dek en terwijl we langzaam de haven ingleden, speelden ze het volkslied van Indonesië. Het raakte me. Het begrip bootvluchteling kende ik toen nog niet. Ik voelde me meer een schipbreukeling, hoewel ik me ook bewust was van mijn zelfgekozen armoede.

In 1993 kwam ik bij TKA. Na de MP kwam *Mahler 2* op het programma. Ik kende de muziek niet. Het *Auferstehn* begint, het koor gaat staan en Mahler laat daar het koper klinken. Het is alsof ik weer Tanjung Priok binnenvaar. Ik heb het vele malen mogen ervaren. Om te janken zo mooi, wat ben ik een rijk mens!

Trudi Glas

Adieu Marianne

Na tien en een half jaar penningmeesterschap neemt Marianne Ketel voor de tweede keer afscheid (maar nu definitief) als penningmeester van ons koor. Ze laat het koor financieel gezond en met een flinke spaarpot achter. Een mooi moment om ruim tien jaar Toonkunst met haar door te nemen. Maar ook om eens te horen waar al haar enthousiasme voor en betrokkenheid bij ons koor vandaan komen.

Waarom ben je ooit penningmeester van ons koor geworden, terwijl je niet eens lid was van het koor?

Ik had al heel lang een financiële functie bij Opera Studio Nederland. Cijfers vind ik dus niet vervelend en al helemaal niet in combinatie met de muziekwereld. Willemien Booster, die ook mijn buurvrouw is, vroeg me op een gegeven moment of ik belangstelling had om penningmeester van Toonkunst te worden. Het lukte het koor maar niet een penningmeester te vinden en ik, met mijn financiële ervaring en belangstelling voor zang, zou daar prima passen. Ik heb daar toen over nagedacht en besloten dat ik het wilde doen. Mijn voorwaarde was wel dat ik geen lid hoefde te worden van TKA, omdat ik op de repetitie-avond al een andere verplichting had die ik niet wilde opgeven. Maar ik hoefde dus geen lid te worden en zo ben ik er bijna elf jaar geleden ingestapt.

Je zingt zelf ook?

Ja, ik ben afgestudeerd zanger aan het Amsterdams conservatorium. Dat afstuderen deed ik trouwens pas op mijn zevenenveertigste. Die opleiding deed ik eigenlijk voor mijn plezier en had vooral als doel om iets waar ik al jaren hart en ziel in stak optimaal te mogen leren. Voor een echte carrière was het natuurlijk te laat, maar daar was ik ook niet op uit.

Gaf dat je ook meer toegang tot de muziekwereld?

Nou, het is eigenlijk andersom gegaan met mij. Toen ik jong was heb ik bij John Wardell gewerkt, een impresariaat. Daar boekte ik damesorkesten en revuedanseressen. Daarnaast verzorgden wij in de toenmalige DDR pop- en rockconcerten. Ik boekte die groepen en begeleidde ze dan naar de DDR en tolkte voor ze. Het gebeurde een keer dat ik een heavy metal-groep uit Engeland begeleidde. Een van de bandleden had toen een politiek 'fout' T-shirt aan en ik moest bij de opnameleider verschijnen. Dat bandlid moest iets anders aan, anders ging hun bijdrage aan het live-programma niet door. Natuurlijk ben ik het gesprek aangegaan en gelukkig deed het betreffende bandlid niet moeilijk. Ik heb een jaar of tien voor Wardell gewerkt en veel bijzondere avonturen beleefd. Daarna heb ik bij de afdeling Artiestverloningen van het Concertgebouw Amsterdam gewerkt. Daar heb ik inzicht gekregen in de specifieke regels voor het verlonen en uitbetalen van artiesten (zowel orkesten als individuele musici). Na die periode belandde ik bij Opera Studio Nederland als financieel beheerder.

En toen kwam dus Toonkunst op je pad.

Ja, en dat was een hele leuke tijd en een mooie ervaring. Ik heb daar wel een paar hoogtepunten beleefd. Duisburg was een hoogtepunt omdat men, in aansluiting op de operaconcerten die we met Nedpho hadden gezongen, door de dirigent waren

voorgedragen. We hadden daar bovendien een mooie uitkoop. Heel erg indrukwekkend vond ik in 2011 de *Gurrelieder* van Schönberg met de diverse koren in de Doelen in Rotterdam. De *Nunc*-serie was voor mij bijzonder, vanwege het feit dat de muziek heel verstillend was en dicht bij mij lag. Ik houd van 'kleine' programma's met stille muziek. Dat laat onverlet dat ik onze *Carmina Burana* tijdens het Grachtenfestival heel vrolijk vond en het Verdi *Requiem* in Carré mij ontroerde. Natuurlijk waren ook de *Matthäussen* een goed en bijzonder moment ieder jaar. Ik heb er zelf ook denk ik meer dan 100 gezongen, dus dat is een stuk dat heel erg bij mij hoort. Ik kan het van voor naar achter zingen, alle partijen, evangelist, aria's en koren...

En wat beviel je in je functie als penningmeester het meest?

Ik ken als zanger veel mensen uit de muziekwereld, dus het is voor mij bekend terrein. De solisten en orkesten benaderen is een boeiend aspect van het werk. Maar ook het werken met impresario's is interessant. En natuurlijk is proberen met het beschikbare budget veel te doen altijd een uitdaging. Ik kan ook goed met Boudewijn opschieten. Wij spreken de muzikan-tentaal, vind ik.

En nu dan je tweede en definitieve afscheid.

Na tien en een half jaar is het goed geweest. Je moet niet te lang blijven zitten op een plek, dat staat vernieuwing in de weg. Elk nieuw bestuur wil steeds, terecht, zijn eigen punt maken. David Keuning, mijn beoogde opvolger, is iemand in wie ik alle vertrouwen heb.

Gelukkig laat ik het koor financieel gezond achter, al is de begroting van 2020 momenteel een grote zorg door de onzekerheid veroorzaakt door corona.

Wil je ons nog iets meegeven?

Blijf zingen, want mensen die muziek maken zijn gezonder en leuker.

Ik zal me bij Toonkunst betrokken blijven voelen en blijf jullie volgen.

Jos van Waterschoot

Wie is wie

Marianne Tulp
alt
lid sinds september 2006

Zong je in een ander koor? Doe je nog iets anders met muziek?

Ik heb ongeveer 10 jaar in een buurtkoor gezongen. Heel gezellig, om de beurt bij iemand thuis, met een zéér lange nazit. Helaas was er weinig ambitie om echt beter te worden. Om die reden ben ik overstapt naar TKA.

Wat vind je leuk aan TKA? Is er iets wat je graag anders zou willen zien?

TKA is gewoon een goed koor. Heerlijk om te zingen en om je heen goede stemmen te horen. De diversiteit aan optredens vind ik nog altijd heel inspirerend en door de jaren heen wordt het koor steeds beter. Misschien toch wel leuk om af en toe in kleinere ensembles op te treden?

Welk concert, waaraan je meewerkte, is je het meest bij gebleven? En welk stuk zou je (nog eens) willen zingen?

Oei, moeilijk hoor. Eigenlijk vind ik alle concerten zo hun charmes hebben. Ik vond ons concert in Paradiso toch wel erg leuk en anders, ook omdat je daar weer een geheel ander publiek bereikt en enthousiasmeert. Misschien kun je met de wat toegankelijker muziek een brug slaan naar nieuw publiek. En mijn favoriete stuk blijft denk ik toch wel de *Hohe Messe*. Die zou ik wel heel graag nog eens zingen.

Heb je een favoriete vocalist, instrumentalist of orkest?

Het aanbidden zit niet zo in mijn genen. Ik heb ook nooit posters van popsterren op mijn kamer gehad. Toch heb ik wel een favoriete artiest, ben er zelfs met mijn dochter Meira voor naar Londen gereisd: Maria João Pires.

Wat is voor jou het mooiste lied aller tijden?

Ik denk dat dat de *Altrapsodie* van Brahms is.

Heb je – buiten het zingen – nog andere hobby's?

Met muziek bezig zijn heeft toch wel mijn passie, dus wij gaan regelmatig naar de opera of het Concertgebouw. Ook theater en ballet, museumbezoek, natuur- en stadswandelingen, schilderen en veel (verre) reizen behoren tot mijn vrijetijdsbesteding.

Wat doe je in het dagelijks leven?

In het dagelijks leven ben ik pianodocente. Op de een of andere manier krijg ik geen doorsnee kinderen op les, maar

bijzondere kinderen. Eigenlijk gebruik ik de piano als instrument om deze kinderen, ieder op zijn eigen manier, te leren leren.

Wat is je favoriete vakantiebestemming?

Een van mijn grote hobby's is reizen. Ik ben gek op (de muziek van) natuurvolken en op natuur. Namibië heeft qua natuur toch wel de meeste wow-factor, denk ik zo. In iedere cultuur is wel iets interessants te vinden.

Is er een boek dat je iedereen zou aanraden te lezen?

Vaak hoor ik mensen klagen over hun jeugd. Wanneer je *De eeuw van mijn vader* van Geert Mak hebt gelezen, kun je je veel beter verplaatsen in andere generaties en begrijp je het handelen van je ouders veel meer. Ik noem er gewoon nog een: *The Fountain Head*. Dit boek gaat over Frank Lloyd Wright, de Amerikaanse architect. Hij bleef altijd trouw aan zichzelf en ondanks financiële tegenslagen weigerde hij concessies te doen in zijn ontwerpen.

Vertel eens iets verrassends over jezelf

Tijdens het reizen maak je natuurlijk van alles mee, vaak ook onverwachte en niet altijd leuke verrassingen. Ik denk dat ik altijd van iedere situatie het beste weet te maken, weet te relativiseren en vooral de humor van tegenslagen kan inzien. Mijn ervaring is dat alles wat anders is dan gepland, na afloop de mooiste herinneringen en verhalen oplevert.

Als er een film gemaakt zou worden over jouw leven, welke acteur of actrice speelt jou dan?

En wat zou in die film de themamuziek of het themalied kunnen zijn?

Mijn goede vriendin Johanna ter Steege zou mij goed kunnen vertolken, aangezien zij mij door en door kent. De themamuziek zou *I will survive* zijn.

Met wie zou je weleens een borreltje willen drinken?

Met mijn vader. Als iemand is overleden, komen de vragen pas. Ik zou meer van hem willen horen over zijn tijd in de oorlog en zijn tijd in Indonesië. Kan het eigenlijk niet bij één houden. Ook zou ik mijn opa graag eens willen ontmoeten, een bijzondere man: kunstenaar, magnetiseur, projectontwikkelaar, eigenaar van een parfumfabriekje. Kortom een veelzijdig, zeer muzikale man.

Wanneer ben jij het meest in je element?

Naast onze maandagavonden ben ik op twee manieren in mijn element: als ik op een avontuurlijke reis ben, waar ik nieuwe dingen en mensen ontdek, maar ook als we met het hele gezin aan tafel zitten, met vriendjes/vriendinnetjes erbij, en hen kan verwennen met een uitgebreide maaltijd.

Heb je een motto?

Niet specifiek. Ik vind blijven leren wel heel belangrijk in het leven. En ja: het goede doen is nooit verkeerd!

Toonkunstkoor besturen in 2020: een uitdaging

Op de ALV van 29 juni kiezen we een nieuw bestuur. Vier koorleden staan klaar als kandidaat-bestuursleden, één bestuurslid wil doorgaan. Ze stellen zich alle vijf voor.

JOHAN CORVER kandidaat-voorzitter

Binnenkort zal op de Algemene Ledenvergadering het oude bestuur aftreden. Mij is gevraagd om in het nieuwe bestuur zitting te nemen en wel als voorzitter. Na een lidmaatschap dat meer dan 45 jaar geleden begon, moest het er een keer van komen bestuurlijk actief te worden voor 'de club'. Beter laat dan nooit! Sinds ik in 2019 mijn huisartsenpraktijk heb neergelegd, heb ik er meer tijd voor. Mijn ervaring opgedaan in verschillende huisartsenbesturen komt hierbij goed van pas. Toen de vraag speelde of ik in het bestuur zou willen, was er nog geen sprake van corona, hadden we een overvolle agenda voor 2020 en was 2021 ook al voor een flink deel ingevuld. Met mijn koormaatje Theo Laceulle, kritisch meedenker, besprak ik of ik in het bestuur zou gaan. Zijn steun was voor mij belangrijk om toe te zeggen. Hoe anders is alles nu: Theo is overleden, het hele culturele leven ligt plat en komt maar moeizaam weer op gang. Het lijkt erop dat koorzang, laat ik het voorzichtig zeggen, niet vooraan staat bij de herstart, zeker niet bij een groot koor zoals het onze. Zalen mogen maar zeer beperkt gevuld, dus recettes zullen dalen. Kortom, de onzekerheden hebben zich in zeer korte tijd opgestapeld. De huidige situatie is lastig en vormt een grote uitdaging voor het nieuwe bestuur. Dat alles neemt niet weg dat ik toch van harte de stap wil maken en in het bestuur zitting hoop te nemen als voorzitter. Juist nu. Samen met Boudewijn, Arjen, de verschillende koorcommissies, de stemco's en jullie steun hoop en verwacht ik dat ons koor zijn weg zal vinden en tot in lengte van jaren nog mooie producties zal mogen zingen.

OLGA KRUISBRINK kandidaat-secretaris

Opgeleid als voedingskundige ben ik mijn werkzame leven begonnen bij de farmaceutische industrie. Toen ik bijna vijftwintig jaar geleden in Bergen kwam wonen, switchte ik naar de culturele sector, waar eigenlijk mijn hart ligt. Vele jaren heb ik me op verschillende manieren ingezet. Vooral voor Museum Kranenburgh, maar ik ben ook altijd actief geweest in besturen en organisaties op cultureel, maatschappelijk en sportief gebied. Inmiddels heb ik een studie kunstgeschiedenis achter de rug en werk ik met veel plezier bij het Stedelijk Museum in Alkmaar.

In al die jaren heb ik gezien dat leden een vereniging maken tot wat zij is. Vanuit die gedachte draag ik hier dan ook graag mijn steentje bij. Maar belangrijker is dat ik me thuis voel bij TKA. Ik vind het fantastisch dat ik bij dit bijzondere koor mag zingen. Dát motiveert en het bestuurswerk ligt me daarbij. Toen ik in 2018 lid werd, trof de goede organisatie me direct. Er wordt op verschillende vlakken ontzettend veel geregeld en georganiseerd. Het is bovendien een hechte en betrokken club mensen. Ik vind het prettig om op het uitgezette pad verder te trekken, met elkaar en met respect voor de enorme traditie van TKA. Hoewel ik veel ervaring heb met bestuurswerk in de culturele sector, heb ik weinig van doen gehad met de muzikale discipline. In die zin betreed ik een nieuwe wereld, wat natuurlijk altijd spannend is. Maar het is wel een wereld waar ik me heel graag in beweeg!

WILLEMIEN BOOSTER

bestuurslid concertorganisatie

Goedendag! Als (blijvend) lid van het nieuwe bestuur zal ik mij even voorstellen. De meesten zullen mij kennen van de overvloed aan mailtjes en appjes en mijn regelmatige mededelingen aan het begin van de pauzes. 😊

Ik ben Willemien, 54 jaar en al sinds 2002 lid van Toonkunstkoor Amsterdam.

Mijn eerste concert met dit koor was de *Golgotha* van Frank Martin, onder leiding van Winfried Maczewski. Waanzinnig spannend om op te mogen treden in het Concertgebouw Amsterdam. Mijn ouders zaten in de zaal en vertelden mij dat ze mijn hart zagen kloppen door de jurk heen!

Vrij snel na mijn start bij het koor ben ik als secretaris in het bestuur gegaan voor een aantal jaren. In 2016 heb ik mij aangemeld als StemCo voor de sopranen en dit heb ik met veel plezier gedaan (en doe ik nog steeds, samen met Aja).

In het vorige bestuur ben ik begonnen met publiciteit. Toen Saskia aangaf haar taak Concertorganisatie en Logistiek neer te willen leggen, heb ik een deel van haar taken erbij genomen omdat er veel overlap en synergie in zat, maar vooral omdat ik het zo ongelooflijk leuk vind om te doen en omdat ik een ontzettende regelneef ben. Nu de publiciteit zal overgenomen worden door Willemijn, kan ik mij volledig gaan richten op de concertorganisatie, hoewel dat dit jaar helaas een zeer rustige taak zal zijn... Ik kijk uit naar betere tijden waarin ik weer mag hollen en vliegen voor het koor en jullie mag bombarderen met informatie. 😊

WILLEMIJN KRAMER

kandidaat-bestuurslid PR en communicatie

Ik zing al sinds 2006 of 2007 bij het TKA, maar wel met af en toe een lange pauze. Zo ben ik er even uit geweest toen mijn kinderen klein waren en de afgelopen twee jaar deed ik niet mee vanwege een intensieve opleiding. Sinds december 2019 ben ik weer terug en dat voelt heel vertrouwd! Omdat ik al zo lang aan het koor verbonden ben, vond ik het logisch om een keer meer verantwoordelijkheid te nemen door een bestuursfunctie op te pakken. Daarnaast vind ik het leuk om meer betrokken te zijn bij de regelkant van het koor. Maar natuurlijk had ik niet verwacht dat mijn bestuurstermijn zo bizar zou beginnen! Net als iedereen kijk ik weer enorm uit naar het moment dat we weer live kunnen zingen. Als bestuur zullen we proberen om manieren te vinden om in de tussentijd zoveel mogelijk het samenzingen te stimuleren en het koorgevoel te behouden. Daarna moeten we kijken op welke manier de concerten kunnen doorgaan binnen de dan geldende coronamaatregelen. Als jullie ideeën of suggesties hebben, dan hoor ik die graag van jullie!

Binnen het bestuur word ik verantwoordelijk voor de PR en communicatie – een rol die mij op het lijf geschreven is: in het dagelijks leven ben ik sinds 15 juni communicatie-adviseur voor de SVB en daarvoor bij Sanquin (de bloedbank).

Tijdens de Zoom-repetities hebben jullie misschien mijn kinderen Margje (12) en Bouwe (10) langs zien komen of mijn man Robert. Met hen wandel ik graag, we spelen bordspellen en met de kinderen speel ik graag games op de Nintendo (liefst Animal Crossing).

DAVID KEUNING

kandidaat-penningmeester

Het bestuur van Toonkunstkoor Amsterdam heeft mij voor de komende ALV voorgedragen als penningmeester. Ik ben daar erg blij mee. Ik heb mij als penningmeester aangemeld omdat ik het belangrijk vind dat deze functie in het Toonkunstkoor wordt vervuld en omdat ik graag een bijdrage lever aan het reilen en zeilen van het koor. Het bestuur is onder meer verantwoordelijk voor de planning, financiën, administratie en logistiek van zowel de wekelijkse repetities als alle concerten die we doen. Dat gaat allemaal niet vanzelf en het lijkt me leerzaam en leuk om als penningmeester mijn medewerking te verlenen aan deze zakelijke kant van de muziek.

In het dagelijks leven ben ik beleidsmedewerker onderwijs en onderzoek aan de Academie van Bouwkunst, onderdeel van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. In het bestuur van het Toonkunstkoor ben ik de opvolger van Marianne Ketel, die deze functie met ontzettend veel toewijding en liefde maar liefst tien en een half jaar lang heeft vervuld. Daarvoor spreek ik op deze plaats nogmaals mijn dank uit. Door niet altijd overal 'ja' op te zeggen en steeds een oog op de begroting te houden, heeft ze de financiële positie van het koor, die op het moment van haar aanstelling niet heel rooskleurig was, aanzienlijk verbeterd. Dat zijn dus *big shoes to fill*, zoals de Britten zeggen. Marianne heeft me de afgelopen tijd tijdens een groot aantal wekelijkse sessies, op woensdagavonden, ingewijd in de boekhouding en overige financiën van het koor. Het is mijn doel om haar verstandige financiële beleid voort te zetten, zodat we ook in de toekomst leuke, bijzondere muziekprojecten kunnen blijven organiseren.

Wie is wie

*Ineke van Bemmelen
sopraan
lid sinds mei 2019*

Zong je in een ander koor? Doe je nog iets anders met muziek?

Na een paar jaar blokfluitles mocht ik op negenjarige leeftijd dwarsfluit gaan spelen - in het 'Berdien Stenberg-tijdperk' van toen een droom voor mij. Nu spelen een vriendin en ik af en toe fluitduetten voor ons plezier, zolang ze maar geschreven zijn door iemand met de achternaam Bach. Gelukkig zijn er daar heel veel van (zowel componisten als duetten), dus we kunnen er de rest van ons leven mee vooruit. Voordat ik bij TKA kwam zingen, zong ik bij Vrouwenensemble Davanti en bij verschillende (kleine) projectkoren.

Wat vind je leuk aan TKA? Is er iets wat je graag anders zou willen zien?

De prachtige stukken, de vele concerten in de meest mooie zalen en het samen zingen met een orkest vind ik allemaal superleuk. Het is ook heerlijk dat Boudewijn de repetities op een hoog tempo leidt, terwijl we wel met plezier muziek blijven maken. Ik vond het altijd prettig om in een vaste kooropstelling te repeteren, maar ik snap dat dat bij het TKA iets lastiger is dan bij een koortje van 16 vrouwen.

Welk concert, waaraan je meewerkte, is je het meest bij gebleven? En welk stuk zou je (nog eens) willen zingen?

Met Davanti hebben we tijdens 'Concertgebouw Open' een keer in de Kleine Zaal mogen zingen. In die geweldige akoestiek a capella zingen was echt magisch. Ik krijg nog kippenvel als ik terugdenk aan de eerste eenstemmige inzet en het vervolgens uitwaaiëren naar de eigen partijen...

Van een heel andere orde: *Mahler 8* staat op mijn verlanglijstje om een keer te zingen en dat zal helaas nog wel even zo blijven.

Heb je – buiten het zingen – nog andere hobby's?

Door de coronacrisis heb ik meer tijd om te lezen en volop de naaimachine van mijn moeder te gebruiken. In normale omstandigheden wordt die tijd gevuld met reistijd, zingen, met vrienden afspreken en naar concerten en musea gaan.

Wat doe je in het dagelijks leven?

Bij de UvA en de HvA ben ik in dienst als belastingadviseur. Mijn werkzaamheden bestaan voornamelijk uit het beoordelen of bij onderzoeksprojecten wel of geen btw in rekening moet worden gebracht, het uitzoeken van vraagstukken ten aanzien

van de inhuur van (tijdelijk) personeel en detachering van ons eigen personeel.

Vertel eens iets verrassends over jezelf

Ik heb meegeroeid met KiKaRoW 2005: een estafettesponsortocht voor Stichting KiKa over zee tussen Nederland en Groot-Brittannië. Na een jaar van collecteren, sponsoren zoeken en heel veel trainen, zijn we met een groep roeiers in een paar dagen en nachten op en neer geroeid over de Noordzee. Het meest spectaculair was om 's nachts onder de sterrenhemel te varen en door de soms hoge golven te steken. Het project heeft voor het onderzoek naar kinderkanker een paar ton opgeleverd en het was voor alle roeiers een onvergetelijke ervaring.

De zeeroeiboort 'The Vin' vaart bij IJmuiden het zeegat uit

Wanneer ben jij het meest in je element?

Eigenlijk bij bijna alles waar je je volle aandacht bij moet houden. Of het nu gaat om muziek maken, een ingewikkeld recept volgen of op de kinderen van mijn broertje passen: complete focus op waar ik mee bezig ben voelt heerlijk. Dat voelt helemaal lekker bij dingen die ik voor het eerst probeer, met de gedachte: 'ik heb het nog nooit gedaan, dus ik denk dat ik het wel kan!' Zo wordt bijvoorbeeld zelfs het vervangen van de douchekraan een leuke klus.

Heb je een motto?

Eigenlijk niet. Ik hoorde laatst wel een uitspraak van psychiater Dirk de Wachter waar ik nog op aan het kauwen ben: 'Iedereen wil naar de top, maar in het dal is het ook mooi.'

Het Canadese volkslied

Appje aan mijn moeder op 5 mei: 'Mam, kunnen we vanmiddag komen? En dan willen we graag alles weten over jullie bevrijdingsdagherinneringen.' 'Jullie zijn van harte welkom', was haar snelle antwoord.

Mijn moeder, Olga, is 89 en wordt in juni 90. Haar man, Ben, is 95 en ze zijn 40 jaar getrouwd, lijden beiden in meer of mindere mate aan de ziekte PHPD (Pijntje Hier Pijntje Daar) en hebben het verder heel gezellig samen. Ze wonen in de Lekstraat in Amsterdam. Hun twee zitkamerbanken staan twee meter van elkaar vandaan dus Abel en ik gaan af en toe 'veilig' langs. We nestelen ons met thee en bevrijdingstaart (volgens mijn moeder) op de bank.

Tussen Ben en mijn moeder in ligt een van de vele fotoboeken die mijn grootvader, fervent (hobby-)fotograaf, ons naliet. Het zijn prachtige bruine langwerpige leren fotoboeken boordevol zwart-wit-foto's van onder andere veel vogels (tweede hobby), maar vooral van heel veel lachende kinderen, familieportretten, strand en zee, huizen, feestjes, mooie jurken en chique pakken, hoeden en petten, strikken en linten, wapperende vlaggen. Met witte inkt staan onder elke foto de datum en de namen van de personen of de gelegenheden geschreven, in zijn mooie krullerige handschrift. Helaas heb ik deze grootvader nooit gekend; hij overleed veel te jong, ik was een peuter. Hij noemde mij 'vollemaantje', omdat ik nog lang na mijn geboorte kaal was!

Mijn moeder en Ben ratelen aan één stuk door. Over mei 1945. Ben woonde in Den Haag. Mijn moeder woonde in Amsterdam. In Den Haag kreeg je roomboter en in Amsterdam kreeg je margarine. En chocola en sigaretten. En nylonkousen. En de 'foute' meisjes werden kaalgeschoren. (Schande!, volgens hen beiden.) En de vlaggen hingen uit. En alles was op de bon. Mijn grootvader was een handige slimmerd. Er waren acht monden te voeden en dan word je inventief. Hij had een Leica-camera en ging op de fiets naar boerenbedrijven om familieportretten te maken van de boerengezinnen en ook foto's van het vee en van de boerderijen. Die liet hij afdrukken, waarna hij weer terugfietste naar de boerderijen en de foto's verruilde voor alles wat van het land kwam. Mooi handeltje! Ook had hij een pompje gemaakt waarmee hij de laatste restjes uit olievaten kon pompen, vaten die mensen met een oliekachel in de tuin hadden staan. Die dienst bood hij aan in ruil voor een fles stookolie voor hun eigen kachel.

De Canadezen kwamen rond 5 mei in tanks door de straten van Amsterdam gereden, met hun verrassingen. Zo ook door de Anthonie van Dijkstraat waar de familie Sillem woonde. Mijn moeders ouderlijk huis was in november 1944 vernietigd, maar ze woonden tijdelijk in het huis van de architect van deze huizen, Mart Stam, die zelf ook in deze straat woonde. Het was

allemaal even feestelijk en vrolijk. Althans, zo praat zij er nu over. Ze is die middag in mei op een tank geklommen en is tot aan het (voorheen) Van Heutsz-monument op de Apollolaan meegereden. Zo ver was ze nog nooit gekomen! Ze waren al die tijd angstig dicht bij huis gehouden door de ongeruste ouders.

'Kijk, dit wilde ik jullie laten zien'. Ze klapt het grote fotoboek open, op de plek van het gele plakkerijtje. 'Dit ben ik, links, en Gideon (haar babybroertje) op de arm van de Canadese soldaat. Ze waren allemaal wég van hem. Daarnaast staat tante Attie'.

Eind mei gingen ze weer naar school. Mijn moeder ging naar het Montessori Lyceum, toen nog gevestigd in de De Lairessestraat, in twee geschakelde woonhuizen. Ze hadden een 'hele bijzondere en aardige' muzikleraar Jan de Boer, die onder andere de opera *Boris Godunov* met hen behandelde. 'En', vertelt mijn moeder, en haar keel knijpt al een beetje dicht, haar stem versmelt met de emotie, 'toen we voor het eerst weer muzikles hadden, het was nog vóór de zomervakantie van 1945, was het eerste wat hij ons leerde het Canadese Volkslied. Ik weet het nog precies.'

En ze haalt diep adem. Gaat rechtop zitten. En zingt:
*Oh Canada, our Home and native land! True Patriot love in all of us command
With glowing hearts we see thee rise, The True North strong and free!
From far and wide, oh Canada*
....nou ja... de rest komt er niet meer helemaal verstaanbaar uit.

Dit verhaal en dit lied had ik nog nooit van haar gehoord. Als we ooit die *Messe Solennelle* van Berlioz nog eens gaan zingen, met de Canadezen, hoop ik dat ze komt en vooraan zit en terug kan denken aan dit mooie verhaal!

Hester Bolt

Wie is wie

Hans van der Woerd
tenor
lid sinds oktober 2005

Zong je in een ander koor? Doe je nog iets anders met muziek?

Van mijn oma heb ik overgenomen dat ik de hele dag wat hum en zing. Buren en collega's horen mij al van verre aankomen. Maar ik heb heel lang niets met muziek gedaan, op enkele jaren dwarsfluit en het Crea-koor na. Tot een vriendin mij meenam naar Cappella Canzona, een kamerkoor in Amstelveen. Zingen is toen mijn grote hobby geworden. Ik zing nu ook al 10 jaar in kamerkoor Corde Vocali.

Wat vind je leuk aan TKA? Is er iets wat je graag anders zou willen zien?

Diep betrokken zijn in allerlei... laat ik het 'evenementen' noemen. Natuurlijk is het een feest om in het Concertgebouw te zingen, maar ik geniet net zo veel van Mozart in de Stopera, Mozart op het toneel, Opera in de haven van Rotterdam. En dan vooral de doorloop vooraf is altijd het mooiste moment. Een fijne verandering van TKA? Het lijkt me zo heerlijk om eens in een stabiele grote groep van tenoren te mogen zingen... dat lukt vaak maar voor even.

Welk concert, waaraan je meewerkte, is je het meest bij gebleven? En welk stuk zou je (nog eens) willen zingen?

Natuurlijk het eerste concert waar ik aan mee deed: *Carmina Burana* met het Nedpho. Bam. Ik wist niet wat me overkwam. Maar op één staat de *Hohe Messe* van Bach, met oude instrumenten, Muziekgebouw aan 't IJ; dat zelfs Boudewijn zijn tranen niet kon bedwingen, vertelde alles over deze uitvoering. Op mijn bucketlist staat de *Messiah* van Handel. Ik heb deze coronatijd gebruikt om die helemaal in te studeren... zodra ik ergens kan meedoen, ben ik er helemaal klaar voor!

Heb je een favoriete vocalist, instrumentalist of orkest?

Nog steeds gaat mijn hart open als er mooi dwarsfluit wordt gespeeld. En ja, dan vlak achter de geweldigen van het Concertgebouw te mogen luisteren is genieten. Altijd goed en altijd klinkt het vol van emotie en passie.

Wat is voor jou het mooiste lied aller tijden?

Ik zou zeggen: wat is de mooiste tijd aller liederen? Dat is zonder twiifel de tijd van de polyfone muziek. Alle vier- tot zevenstemmige muziek van Vittoria, Lassus, Sweelinck, Byrd. Leidse koorboeken zijn ook genieten, zeker als we het zelf met mijn kamerkoor doen.

Heb je – buiten het zingen – nog andere hobby's?

Wijn proeven, drinken, beoordelen. Ik heb zelfs een jaar of 20 in een semi-professioneel wijnproefpanel gezeten.

Op vakantie ga ik altijd even langs bij een paar wijnboeren om te proeven en te kletsen.

Wat doe je in het dagelijks leven?

Ik werk bij de Vrije Universiteit. Ik onderzoek hoe je met behulp van satellieten de meeste informatie kan verzamelen over de samenstelling van onze oceanen, zeeën en meren. Een combinatie van instrumentatie, fysica en biologie.

Wat is je favoriete vakantiebestemming?

Australië. Sinds vrienden van ons zijn geëmigreerd naar Australië, zijn we hen al vele keren gaan opzoeken. Auto huren met tentje, water en hout achterin en op naar de natuurparken. In november 2019 hebben we nog een flink deel van de Outback gedaan. Zie foto.

Vertel eens iets verrassends of stoers over jezelf

Ik ben gepromoveerd astrofysicus. Maanden heb ik achter de telescoop in Chili gezeten en wekenlang heb ik met een speciale satelliet waarnemingen gedaan van Witte Dwerfen en Zwarte Gat. Heel stoer is dat ik enkele jaren geleden in mijn huis een inbreker heb betrapt en die overmeesterd heb, na een woeste achtervolging.

Met wie zou je weleens een borreltje willen drinken?

Met mijn zus, die er nu al enkele jaren niet meer is. Ze is overleden op de dag dat wij Mendelssohn zongen in de Westerkerk. Toonkunst en mijn zus zijn met elkaar verbonden op deze rare manier.

Wanneer ben jij het meest in je element?

Als ik met vrienden of familie wat samen kan doen, liefst buiten. Met de hofjesconcerten in Haarlem bijvoorbeeld heb ik altijd de grootste lol. Zo gezellig!

Flits-Matthäus

Opeens stond de wereld stil. Na de toespraak van Rutte bleven mensen thuis, gingen de laatste reizigers en expats naar het land van herkomst, werkte iedereen vanuit huis en raakten de straten leeg en stil. Amsterdam kwam net als veel plekken in de wereld tot stilstand en ook de concertzalen gingen dicht vlak voor de passietijd. Geen *Matthäus* in de Philharmonie, geen concert op Goede Vrijdag in het Concertgebouw.

Wat wel doorging was de zorg voor coronapatiënten in ziekenhuizen en de zorg voor de bewoners in verzorgingshuizen, die het met veel minder middelen moesten doen dan de IC's. In mijn Postjesbuurt in Amsterdam is een actieve buurtvereniging en daar kwam via Facebook de oproep of mensen die de *Matthäus* kenden, die 'even' wilden komen zingen op straat. Ik heb gereageerd en ze bleken geen kennis, geen ervaring en ook geen mensen die konden zingen tot hun beschikking te hebben. Toen heb ik aangeboden op zoek te gaan naar een paar zangers die het wel konden zingen en een muzikant die het kon begeleiden. Via een oproep op de groepsapp van het Toonkunstkoor hebben we in een halve dag vier zangers van het Toonkunstkoor kunnen samenbrengen, aangevuld met de dame die de oproep had gedaan, om op zondag 12 april een aantal koralen op de binnenplaats van een aantal verzorgingshuizen op te voeren: Nieuw Vredenburg op de Postjesweg en Reade op de Overtoom.

Het waren kleine optredens van hooguit 15 minuten, maar wat een belangrijk optreden. Verplegend personeel, dik ingepakt en bekaf, en bewoners die het allemaal een beetje over zich heen lieten komen, maar ons flits-optreden duidelijk konden waarderen. Begeleid door violiste Leonie Bot van het Concertgebouworkest hebben Hester, Ernst, Heleen en ondergetekende een optreden verzorgd waarvan we hopen dat we bewoners en verzorgenden heel even konden afleiden van hun zorgen en een beetje troost hebben kunnen brengen.

Matthijs Jansen

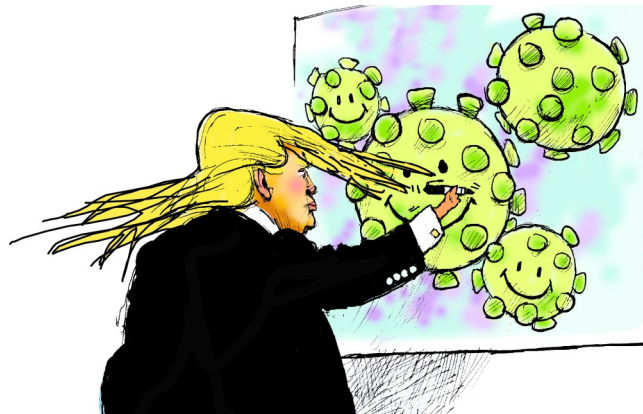

Favoriete thuisblijfnummers

Wij vroegen jullie om jullie favoriete muziek nu jullie zo veel thuis moeten blijven. Hierbij enkele reacties

Favoriete thuisblijfnummers van Hester Bolt

I got life van Nina Simone - omdat ieders haar steeds langer werd en ik moest denken aan de musical *Hair* waar dit nummer in voor komt.

Favoriete thuisblijfnummers van Chiho Totogawa:

Bossa Nova muziek! Alle liedjes van Joao Gilberto of Gal Costa's album *Aquarela do Brazil*.

Presentaties van Boudewijn tijdens de Zoom-repetities

In verschillende Zoom-repetities heeft Boudewijn extra achtergrondinformatie gegeven over de werken die we zingen, bijvoorbeeld over Bach, Matthäus en barok; of over het Weihnachtsoratorium en de kunst van het parodiëren.

Ook ging hij in op technische zangaspecten, zoals de klinker-driehoek. Die presentaties zijn terug te kijken op de ledensite. De uitleg van de Matthäus-traditie staat op de ledensite onder het kopje Producties>Bach – Matthäus Passion.

Zingen in coronatijd

Geen concerten, koorrepetities alleen via Zoom, zangles op veilige afstand – hoe ervaren we dat?

EDWIN SCHOLTEN, bas

Behalve bij Toonkunstkoor Amsterdam zing ik bij het Vierwindenkoor. Er zijn daar elf leden, exclusief dirigent. De laatste ontwikkelde de Zoomrepetities, die ongeveer tegelijk met die van Toonkunstkoor van start gingen. Dit was vooral een gelukkig weerzien met elkaar.

In grote lijnen gaan de repetities volgens een TKA-structuur:

- gehalveerd in tijd en veel alleen zingen;
- de dirigent geeft positieve feedback zonder ons te horen.

Zo snel als het kon, gingen we live repeteren. Met de volgende aanpassingen:

- maximaal 4 koorleden in de repetitieruimte;
- op ruime afstand;
- een half uur per drietal of viertal;
- een open buitendeur en plafondopening;
- ieder start met handen reinigen;
- geen pauze.

We begonnen twee repetities met een half uur per stemgroep. Daarna hadden we repetities met meerstemmige ensembles volgens een halfuurooster. Op deze repetities merkten we dat de eerdere feedback wel had gewerkt: er was vooruitgang. Er zijn twee thuisblijvers. Volgens hen is er te weinig ventilatie. Ze doen mee via Zoom.

BART DE BOER, bas

Ik heb één keer online zangles gehad. De verbinding was zonder technische problemen en van goede kwaliteit. Mijn iPad stond op een statief, waardoor mijn zangdocente goed zicht had op mijn houding. Het lesgeven ging op zich goed. Anderzijds merkte ik dat ik veel moeite had om me te concentreren en zeer snel afgeleid was door wat er buiten gebeurde. Het voelde raar om thuis zangles te krijgen. Voor mij is het ook een soort uitje. Al met al beviel het me niet.

Gelukkig zijn de zanglessen sinds 1 mei weer bij de zangdocente thuis. Bij binnenkomst schoenen uit en handen wassen. We houden anderhalve meter afstand. Mijn zangdocente maakt de deurknoppen en de standaard voor de partituur extra schoon. Thee zoals altijd uit een schoon kopje. Het directe contact zonder beeldscherm ertussen en de andere omgeving dan thuis werkte zeer goed voor de zangles en mijn concentratie.

CHIHO TOTOGAWA, sopraan

Sinds mijn zanglerares Nederland verliet - ze is Italiaans - heb ik zangles via de videochat van Facebook. Dat doe ik nu alweer een half jaar. In deze coronatijd kon ik via videolessen zonder problemen een aria van Verdi leren. Ik zing de aria *Ave Maria* van Desdemona uit Verdi's *Otello* op 24 juni voor een streamconcert van NCK.

ERNST KNUIT, tenor en ELSBETH KASSIES, sopraan

Ernst Knuit heeft een spatscherm gemaakt bij Karin van Arkel, die onder meer Elsbeth Kassies en hem lesgeeft

JANNEKE VAN RAVENEK, alt

Ik heb normaliter elke twee, soms drie weken zangles. Aan het begin van de lockdown was ik ziek (mogelijk corona) en heb ik een les af moeten zeggen, maar sinds begin/half april heb ik weer les. Het maakt voor mij heel veel verschil om in ieder geval dit nog live te kunnen doen, want verder is alles achter de computer! We doen het als volgt: ik was altijd mijn handen meteen na binnenkomst; de zangdocent zit al achter de piano, zodat we elkaar niet hoeven te passeren; ik sta in de verste hoek van de kamer ten opzichte van de piano, en meestal staat het raam open. Ook neem ik mijn eigen muziek mee en ik schenk mijn eigen thee in. Overigens is dat allemaal niet zo anders dan voor corona, behalve dat het wat bewuster gaat. Wat wel anders is: normaliter geven we elkaar een 'hug' bij het afscheid, maar nu niet meer.

YVONNE VAN OERS, sopraan

De evolutie van een Zoom-praam, een kort verslag

In den beginne...

Woensdag 25 maart 2020

Hee, daar ben je! Wat leuk! Waar dan? Ik zie je niet. Ik hoor je wel. Ik hoor echo, heb je original sound? Waar zit dat? Rechtsboven. Niet bij mij... Heb je Zoom gedownload of alleen de link gebruikt? Alleen de link. Okee, dan gaan we voor nu over naar Skype.

Bliepbliep...hee, nu heb ik ook beeld. Wat klinkt de piano ingeblikt. Slaat je stem over of is dat de wifi?

Nee kind, nu even niet. En ook niet gamen via de versterker aub.

Au! Sorry, de kat sprong op schoot en ik heb een korte broek aan. Kleng! Oeps, nu springt ze op de piano.

Sorry, de les is om.

Woensdag 8 april 2020

Original sound on. Hee, dat klinkt een stuk beter! Fijn ook dat ik mijn eigen gezicht kan zien. Nee, ik ga niet in de Donald Duck-stand (*eufemisme van mijn zanglerares voor knödelen*). Hoor je het verschil? Ja, ik voel het ook. Wat heerlijk dat dit kan!

Woensdag 22 april 2020

Ben je al ingezongen? Fijn. Gaat lekker, jaja, de piano komt een fractie achter je aan, dat weten we...doorzingen, Van Oers!

Intussen is dit het 'nieuwe normaal', maar wat baal ik ervan! Van initiële verwarring via nieuwe routine naar frustratie en een flinke motivatiecrisis: waar doe ik dit voor? Ondanks het feit dat ik toch echt niet van publiek houd, weet ik nu ineens weer waarom ik bij een koor zit: zingen doe je samen! Met mijn vaste duetpartner (de alt die na mij les heeft, en nee, dat wordt 'm echt niet via Zoom) en natuurlijk jullie. Het is fijn op maandag ieders gezicht te zien en toch met muziek bezig te zijn, maar het blijft een kale bedoening, alleen (of met poes) in de woonkamer.

Zingen is beleven en dat doe ik bij voorkeur met het fijnste koor van Nederland: TKA.

Ik mis jullie!

Een koor begeleiden via Zoom

Sinds de uitbraak van het coronavirus in maart een voorlopig einde maakte aan de live repetities van Toonkunstkoor Amsterdam, probeert Boudewijn samen met een groot aantal koorleden de moed erin te houden door middel van Zoom-repetities. Het was voor alle koorleden even wennen en sommigen zijn er meer over te spreken dan anderen, maar hoe ervaart pianist en repetitor Arjen Berends de Zoom-repetities eigenlijk? En wat houdt hem nog meer bezig in deze vreemde tijd?

Hoe kom jij deze tijd door?

Ik zit zeker niet stil. Op het moment ben ik erg druk met het afnemen van tentamens op het Utrechts Conservatorium en het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. De tentamens, de colleges en de vergaderingen gaan nu allemaal via Zoom, Teams en dat soort programma's. Even wennen is het wel. Ik mis vooral de directe interactie met de leerlingen. Ik kan wel een college voorbereiden en opnemen, maar het is toch anders. Normaal gesproken zie ik wat er voor me in de collegezaal gebeurt en speel ik daarop in. Dat gaat nu niet. Het al maar achter de computer zitten valt me ook zwaar. Die manier van werken past helemaal niet bij mij.

Hoe bevalt het werk als pianist/repetitor in deze tijd?

Ik vind het prettig om de koorleden te blijven zien, maar het is wel vreemd om ze niet te horen zingen. Ik speel de partijen voor en probeer gelijkmatig aandacht te schenken aan de stukken en de stemgroepen, maar ik heb geen idee wat voor effect dat heeft op de koorleden. Ik hoor nu niet waar de moeilijkheden liggen en kan ook moeilijk zien of de koorleden begrijpen wat ik bedoel, maar zal op basis van mijn ervaring moeten inschatten waar de moeilijkheden liggen en wat er in het repetitieproces nodig is. Toch is het lastig gerichte aanwijzingen te geven en juist dát is waar mijn kennis en ervaring als repetitor goed van pas komen. Ik hoop dus dat we snel weer kunnen beginnen met de live repetities. De directe interactie met de koorleden heb ik altijd al belangrijk gevonden, maar nu dat ontbreekt merk ik dat des te meer.

Daan Nijssen

Colofon

Redactie:

Saskia Cohen, Bart Garssen, Daan Nijssen, Jos van Waterschoot, Marjolein Zinkstok

Met medewerking van:

Met medewerking van: Nelleke Reijs (vormgeving), Monique van den Berg, Jeske Reijs, Trudi Glas, Marianne Ketel, Marianne Tulp, Johan Corver, Olga Kruisbrink, Willemien Booster, Willemijn Kramer, David Keuning, Ineke van Bemmelen, Hester Bolt, Hans van der Woerd, Matthijs Jansen, Chiho Totoghawa, Edwin Scholten, Bart de Boer, Ernst Knuit, Elsbeth Kassies, Janneke van Ravenek, Yvonne van Oers, Arjen Berends.

De volgende ToniKA verschijnt na de zomer. Tekstbijdragen zijn altijd welkom, bijvoorbeeld voor de rubrieken 'Om te janken zo mooi' en 'In de stemming'. Als je een idee hebt, neem dan contact op met een van de redactieleden of stuur een e-mail naar marjolein.zinkstok@gmail.com.